

Sosyal Bilgiler Dersinde Web 2.0 Araçlarının Kullanımı: Etkinlik Örnekleri

Rümeysa BILGINER¹
Gökçe KILIÇOĞLU²

Gönderim Tarihi: 29.01.2024   Yayın Tarihi: 31.05.2024   Makale Türü: Derleme Makalesi

Öz

İçinde bulunduğumuz çağın bir gerekliliği olarak birçok alanda olduğu gibi eğitim alanında da teknoloji ve internet kullanımı git gide artmış ve önem kazanmıştır. Bu noktada eğitim alanında çeşitli materyaller geliştirilebilecek Web 2.0 araçları karşımıza çıkmaktadır. Bu çalışmada da sosyal bilgiler dersinde kullanılacak beş Web 2.0 aracı (Story Jumper, Bubbl.us, Quizizz, Wordwall, Wordart) tanıtılmış ve Web 2.0 araçlarıyla sosyal bilgiler dersine yönelik etkinlik örnekleri hazırlanmıştır. Etkinliklerde kullanılan araçlar, literatürdeki çalışmalarda kullanılan ve kullanımı ücretsiz olan ya da kullanıcılara ücretsiz plan sunan çalışmalar arasından seçilmiştir. Etkinliklerde Web 2.0 araçları ile hazırlanan kavram haritası, boşluk doldurma, işbirlikçi kitap ve kavram bulmacası örnekleri sunulmuştur. Çalışmada sunulan etkinliklerin sosyal bilgiler dersi bağlamında Web 2.0 araçlarının kullanımına katkı sağlayacağı umulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal bilgiler, Web 2.0, Web 2.0 araçları

The Use of Web 2.0 Tools in Social Studies Course: Activity Examples

Abstract

As a necessity of the age we are in, the use of technology and the internet has become increasingly important in the field of education as in many other fields. At this point, Web 2.0 tools that can be used to develop various materials in the field of education are emerging. In this study, five Web 2.0 tools (Story Jumper, Bubbl.us, Quizizz, Wordwall, Wordart) that can be used in social studies course were introduced and examples of activities for social studies course were prepared with Web 2.0 tools. The tools used in the activities were selected from the studies in the literature that are free to use or offer free plans to users. In the activities, examples of concept maps, fill-in-the-blank, cooperative books and concept puzzles prepared with Web 2.0 tools were presented. It is hoped that the activities presented in the study will contribute to the use of Web 2.0 tools in the context of social studies course.

Key Words: Social studies, Web 2.0, Web 2.0 tools

¹ Sorumlu Yazar: Rümeysa Bilginer, Doktora Öğrencisi, Gazi Üniversitesi, Türkiye, bilginerrumeysa@gmail.com, ORCID ID: 0000-0001-9155-9245

² Gökçe Kılıçoğlu, Doç. Dr., Gazi Üniversitesi, Türkiye, gokcekilicoglu@gmail.com, ORCID ID: 0000-0002-6125-1853

Giriş

Web kavramı, internetin ortaya çıkışıyla hayatımıza girmiştir. Başlangıçta interaktif olmayan, kullanıcıların görsel içerik ya da metinleri görebildiği Web, zamanla değişime uğramış ve interaktif Web 2.0 ortaya çıkmıştır (Deperlioğlu ve Köse, 2010). Web, Web 1.0 ile gelişmeye başlamış, Web 2.0 ile kullanıcıların içeriğe müdahale edebildikleri bir noktaya gelmiştir (Bozkurt, 2013). Web 1.0, Web'in ilk hâlidir, bu versiyonunda kullanıcılar bilgiyi alan taraftır. Web 2.0'da ise kullanıcılar bilgiyi alan taraf olmaktan çıkmış, yapılandırılması sürecinde rol oynamaya başlamıştır (Uça Güneş, 2016). Web 2.0 kavramı O'Reilly'nin katıldığı bir konferansta beyin fırtınası ile başlamıştır (O'Reilly, 2005). Web 2.0 birçok aracı içinde bulundurur, bu araçlarla birçok uygulamanın gerçekleşmesi sağlanır. Amacı kullanıcıların iş birliği yapabilmesi, sosyal etkileşimde bulunabilmesi, teknik sorunlarla karşılaşmadan içerik paylaşabilmeyi sağlamaktır. Böylece internet, kullanıcılar için sadece hazır bilgiyi aldıkları bir ortam olmaktan çıkarak içerik üretebildikleri, paylaşabildikleri bir platform hâline gelmektedir (Horzum, 2010). Bilgi paylaşımını kolaylaştırması, düşük maliyet ve interaktif olması Web 2.0'in avantajlarından (Koçyiğit ve Koçyiğit, 2018). Constantinides ve Fountain (2008) Web 2.0 uygulamalarının beş ana kategoride sınıflandırılabilirliğini belirtmiştir. Bunlar: Bloglar, sosyal ağlar (Örneğin Facebook), belirli içerik türlerinin paylaşıldığı topluluklar (Örneğin Youtube), kullanıcıların birbirleri ile bilgi ve fikir alışverişinde bulunduğu forumlar ve içerikleri derleyen uygulamalar (Örneğin Google, Yahoo) (Constantinides ve Fountain, 2008). Bloglar, vikiler, podcastlar gibi kavramlarla ilişkilendirilen Web 2.0, kullanıcıların içerik ekleyebildiği, içerikleri düzenleyebildiği ve daha sosyal olan bir alandır (Anderson, 2007).

Web 2.0 araçlarının sosyalleşme, ürün pazarlama, reklam, tanıtım, sağlık gibi birçok alanda olduğu gibi eğitim alanında da kullanımı yaygınlaşmıştır. Eğitimde ders materyalleri, sunum araçları, ölçme değerlendirme gibi birçok alanda Web 2.0 araçları hazırlanmaya başlanmıştır (Mete ve Batıbay, 2019). Teknolojinin her geçen gün daha da gelişmesiyle Web 2.0 araçlarının eğitimde kullanımı artmıştır. İçeriğin oluşturulmasında katılım, öğrencilerin bireysel farklılıklarına hitap etmesi, öğrenciler arasında etkileşim ve iletişimi artırması Web 2.0 araçlarının etkili olduğu hususlar arasındadır (Ocak, 2022). Web 2.0 araçları; etkileşimli olması, kullanıcılar arasında etkileşim sağlaması, işbirlikçi çalışmalar yapılmasını ve bilgi paylaşımını sağlaması gibi özellikleriyle eğitim alanında da dikkat çekmiştir (Deperlioğlu ve Köse, 2010). Çünkü Z kuşağı öğrenciler bilgiyi almak yerine, bilgiyi üretmeye, paylaşmaya ve sorgulamaya önem vermektedir. Web 2.0 ile öğrenciler, bilgiyi alan konumundan çıkıp, bilginin yapılandırılması ve paylaşılması noktasına gelmiştir (Gürgil, 2019). Web 2.0 araçları, öğrencileri aktif kılar ve bilgiyi tüketmek yerine onların bilgiyi üreten, yapılandıran, sorgulayan, araştıran bireyler olmasında rol oynar (Elmas ve Geban, 2012). Web 2.0 araçları eğitimde kullanılacak güncel materyaller arasındadır. Web 2.0 araçları ile gerçekleştirilen etkinliklerin öğrenciler için eğlenceli olması, kalıcı öğrenmede etkili olması, akran öğretimi ve fırsat eşitliği sağlaması eğitim ortamının niteliğini artırabilecek yanlarındandır (Mete ve Batıbay, 2019). Web 2.0 araçları öğrencilerin öğrenmeye yönelik motivasyonunu artırabilir (AlJeraisy, Mohammad, Fayyumi ve Alrashideh, 2015). Horzum (2010) Web 2.0'in öğretmenler ve öğrencileri sınıfın dışına çıkararak dünyayla bilgi paylaşmalarını sağladığını, bunun en önemli yanı olduğunu belirtmiştir. Web 2.0 fiziksel sınırları aşarak internetin olduğu her yerde öğrenme sürecini destekler (Holcomb, Beal ve Robertson, 2009). İçinde bulunduğumuz bu çağda, öğrencilerle Web 2.0 araçları ile etkileşimli ve işbirlikçi çalışmalar yapılarak onları küresel dünyada rol oynamaya hazırlanabilir (Holcomb ve Beal, 2010). Web 2.0 araçları eğitimde; ölçme değerlendirme, harita araçları, sanal gerçeklik, yabancı dil, karikatür, sunum, infografik gibi farklı materyaller üretmek amacıyla kullanılmaktadır

(Kırımlı ve Demirezen, 2022). Öğrenme sürecini kolaylaştırmada ve soyut kavramları somutlaştırmada etkili olan görsel materyallerin tasarlanması da Web 2.0 araçları ile kolaylaşmıştır (Can ve Usta, 2021). Altıok, Yükseltürk ve Üçgül (2017) eğitim alanında kullanılacak Web 2.0 araçlarını şu şekilde sınıflandırmıştır:

Tablo 1. *Web 2.0 Araçlarının Temel Sınıflandırılması* (Altıok, Yükseltürk ve Üçgül, 2017)

Animasyon Araçları	Kodlama Araçları	Sınıf Yönetim Araçları
Anket Araçları	Logo Tasarım Araçları	Sunum Araçları
Depolama ve Dosyalama Araçları	Müzik ve Ses Araçları	Takım ve Grup Oluşturma Araçları
Dijital Pano Araçları	Oyun Geliştirme Araçları	Takvim ve Çizelge Uygulamaları
Elektronik Kitap Araçları	Sosyal Paylaşım Siteleri	Metin ve Yazarlık Araçları
Fotoğraf ve Resim Araçları	Poster ve Afiş Araçları	Video Konferans Araçları
Harita Araçları	Sanal Gerçeklik Araçları	Video Araçları
Karikatür ve Çizim Araçları	Test ve Sınav Araçları	Web Geliştirme Araçları

Sosyal bilgiler dersinde teknoloji kullanımı, öğrencilere iyi bir vatandaş olmak için gerekli olan bilgi, beceri ve değerleri kazandırırken onların derse olan motivasyonunu artırmada etkilidir (Heafner, 2004). Bu bağlamda ve yukarıda verilen bilgiler ışığında Web 2.0 araçlarının sosyal bilgiler dersinde kullanılabilir etkili bir materyal olduğu söylenebilir. Web 2.0 araçları ile öğrenciler ulaşılması güç olan öğrenme etkinliklerini deneyimleyebilirler, sosyal bilgiler dersi de Web 2.0 araçlarının sağladığı bu imkanlardan yararlanmak için elverişli bir derstir (Holcomb, Beal ve Robertson, 2009). Sosyal bilgiler dersinde Web 2.0 araçları soyut kavramların somutlaştırılmasında, öğrencilerin ön bilgilerinin ortaya çıkarılmasında ya da derste ya da ders sonrasında ölçme değerlendirilmede kullanılabilir. Ayrıca bu amaçlara yönelik içerikler öğrencilerle birlikte üretilebilir (Kantekin, 2023). Sosyal bilgiler dersinde kullanımı ve önemi artan Web 2.0 ile ilgili literatürde birçok çalışmaya rastlanmaktadır. Sosyal bilgiler dersinde Web 2.0 teknolojilerinin öğrencilerin akademik başarısına ve tutumlarına etkisinin araştırıldığı çalışmalara (Almalı 2020; Almalı ve Yeşiltaş, 2020; Yılmaz, 2022) rastlanmıştır. Balçın ve Çalışkan (2021) sosyal bilgiler dersinde Web 2.0 araçlarının kullanımının öğrencilerin çevresel duyarlılıklarına etkisini araştırmıştır. Öztürk (2022), sosyal bilgiler eğitiminde Web 2.0 araçlarının kullanımının öğrencilerin üstbilişsel farkındalık düzeylerine ve akademik başarılarına etkisini incelemiştir. Sevigen (2022) çalışmasında Web 2.0 araçlarıyla gerçekleştirilen sosyal bilgiler dersinin öğrencilerin dijital vatandaşlık düzeylerine, akademik başarılarına ve derse yönelik tutumlarına etkisini araştırmıştır. Ocak (2022) sosyal bilgiler öğretiminde Web 2.0 animasyon araçlarının akademik başarıya ve bilgilerin kalıcılığına etkisini araştırmıştır. Utkugün, Yıldırım ve Şanlıoğlu (2022) 7. sınıf öğrencilerinin Web 2.0 araçları kullanılarak gerçekleştirilen sosyal bilgiler dersine yönelik görüşlerini tespit etmeyi amaçlamıştır. Balçın (2023), Sosyal Bilgiler dersi “Üretim, Dağıtım ve Tüketim” öğrenme alanında Web 2.0 araçlarının kullanımının beşinci sınıf öğrencilerinin kariyer ve yetenek gelişimi öz-yeterliklerine, girişimciliklerine ve akademik başarılarına etkisini araştırmıştır. Kantekin (2023) ise 6. sınıf Sosyal Bilgiler dersinde kültürel miras konularının öğretiminde Web 2.0 araçları kullanımının etkisini araştırmıştır. Sosyal bilgiler öğretmenlerinin Web 2.0 teknolojileri ile ilgili görüşlerinin incelendiği çalışmalara da (Keleş 2019; Kırımlı ve Demirezen 2022) rastlanmıştır. Balcı (2023) çalışmasında sosyal bilgiler öğretmenlerinin dijital okuryazarlık yetkinliklerinin Web 2.0 araçları kullanım durumuna etkisini belirlemiştir. Atalmış ve Şimşek (2022), sosyal bilgiler ve fen bilimleri öğretmenlerinin Web 2.0

araçlarını kullanım yetkinliklerini belirlemeyi amaçlamıştır. Yıldırım, Tanrıku ve Ablak (2022) uzaktan eğitim sürecinde sosyal bilgiler öğretmenlerinin Web 2.0 araçlarının kullanımına ilişkin görüşlerini belirlemeyi amaçlamıştır. Tünkler (2021) sosyal bilgilerde kavram öğretiminde Web 2.0 araçlarının kullanımı konusunda öğretmen adaylarının deneyimlerini ve bu deneyimlerine yönelik görüşlerini araştırmıştır. Çelik (2020a) sosyal bilgiler öğretmen adaylarının Web 2.0 araçlarını alanlarına entegre etme sürecindeki deneyimlerine yönelik görüşlerini araştırmıştır. Çelik (2020b) sosyal bilgiler öğretmen adaylarının bilgi ve iletişim teknolojileri ve Web 2.0 araçlarını sosyal bilgiler dersine entegre edebilmesini amaçlamıştır. Çelik (2021) Web 2.0 teknolojilerini sosyal bilgiler eğitiminin değerlendirme aşamasında kullanan sosyal bilgiler öğretmen adaylarının deneyimlerini betimlemeyi amaçlamıştır. Holcomb, Beal ve Robertson (2009) çalışmalarında Web 1.0 ve Web 2.0 teknolojisinin farkına değinmişler, sosyal bilgilerdeki tarih konularında otantik ve probleme dayalı öğrenme bağlamında Web 2.0 kullanımına yönelik örnekler sunmuşlardır. Holcomb ve Beal (2010) sosyal bilgiler bağlamında öğretme ve öğrenmeyi desteklemek amacıyla çeşitli Web 2.0 araçlarının nasıl kullanılacağını örneklemiştir. Holcomb, Beal ve Lee (2011) çalışmalarında Web 2.0 araçlarının sosyal bilgiler dersi uygulamalarını geliştirmek için nasıl kullanılacağını, müfredata nasıl entegre edileceğini de dikkate alarak tartışmışlardır. Adcock ve Bolick (2011), dijital esnek kitap adını verdikleri Web 2.0 aracının sosyal bilgiler öğretmen adaylarının teknolojik pedagojik alan bilgilerine katkı sağladığını açıklamışlardır. Diacopoulos (2015), NCSS'in ele aldığı boyutlar ile yenilenmiş Bloom taksonomisinin basamaklarını matris şeklinde karşılaştırmış ve kesişen alanlara uygun Web 2.0 araçlarından örnekler sunmuştur.

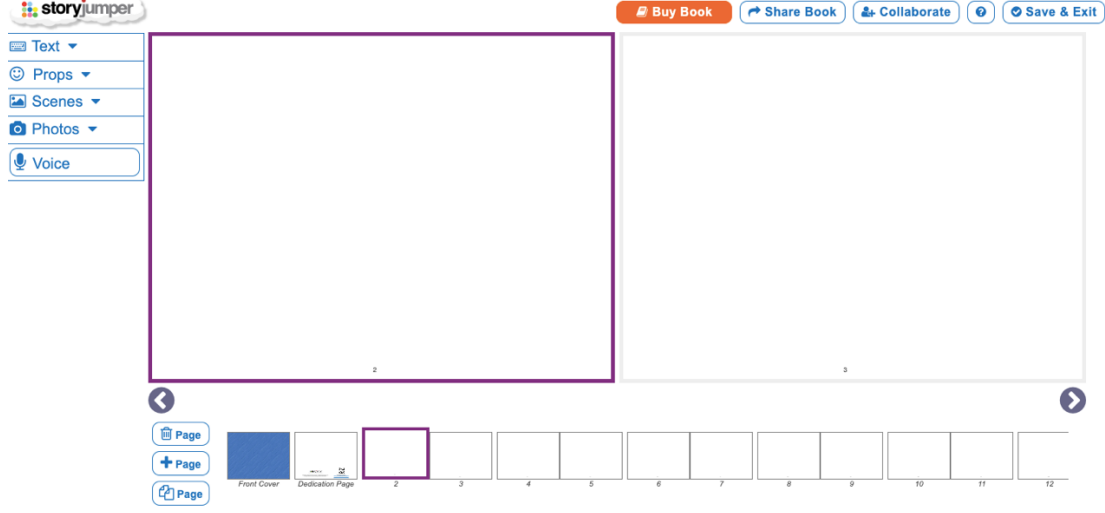
Web 2.0 Araçları

Eğitim öğretim alanında kullanımı gitgide yaygınlaşan Web 2.0 araçlarının kullanımını sınırlayan en önemli nedenlerden birisi, bu araçlardan bazılarının ücretli olmasıdır (Balçın, 2023). Bu çalışmada ise kullanımı ücretsiz olan ya da kullanıcılara ücretsiz plan sunan Web 2.0 araçları ile etkinlik örnekleri geliştirilmiş ve ilgili uygulamalar tanıtılmıştır. Ayrıca bu çalışmada tanıtılan ve etkinliklerde yer alan Web 2.0 araçları literatürdeki araştırmalarda kullanılan araçlar arasından seçilmiştir. Bu bağlamda aşağıdaki Web 2.0 araçlarına yer verilmiştir:

Story Jumper

Story Jumper, kullanıcılara çevrimiçi ücretsiz kullanım sunan, işbirlikçi kitap hazırlamak için kullanılacak bir uygulamadır. Uygulamaya “Sign up” butonu ile üye olduktan sonra “Library” butonu ile diğer kullanıcıların oluşturdukları kitaplara ulaşılabilir, “Home” butonuna tıklanarak “My Classes” bölümünde oluşturulan sınıflar görülebilir, “Add Class” butonu ile yeni bir sınıf oluşturulabilir. Oluşturulan sınıfa öğretmen ve öğrenci eklenebilir. İlgili sınıfa tıklandıktan sonra “Add Students” butonuna tıklanıp ardından “Copy Join Class Link” butonuna tıklanarak katılım linki kopyalanabilir ve öğrencilerle sınıf şifresi ile paylaşılabilir. Öğrenciler paylaşılan link ve şifre ile uygulamaya giriş yaparak oluşturulan sınıfa katılabilir. Google Classroom kullanılıyorsa “Import Google Classroom” butonu ile sınıf aktarılabilir. “My Books” bölümünde oluşturulan kitaplar görülebilir. “Create New Book” butonuna tıkladığında Resim 1’deki ekran çıkmaktadır, buradan yeni bir kitap oluşturulabilir. “Text” butonu ile metin kutusu, “Props” butonu ile nesnelere, “Scenes” butonu ile sahneler, “Photos” butonu ile fotoğraf, “Voice” butonu ile ses eklenebilir. Sayfa sonundaki “Delete page”, “Add page”, “Copy page” butonları ile sayfa silme, sayfa ekleme, sayfa kopyalama işlemleri gerçekleştirilebilir. “Buy book” butonu ile kitabı ciltli, ciltsiz, video, PDF, sesli kitap gibi çeşitli şekillerde satın alma seçenekleri görülebilir. “Share book”

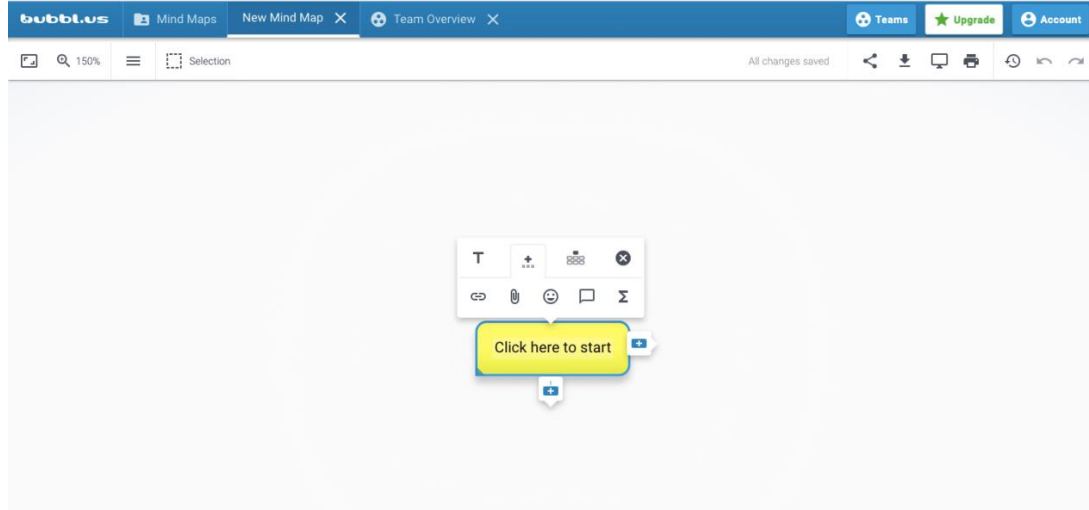
butonu ile kitabı paylaşım seçenekleri görülebilir ve paylaşım yapılabilir. Sınıfla paylaşılan kitaplara öğrenciler “Home, My Classes, Shared Class Library” bölümlerini takip ederek ulaşabilir, ilgili kitabı açtıktan sonra öğretmen tarafından izin verildiyse “Remix” butonu ile kitap üzerinde çalışma yapabilirler. “Collaborate” butonu ile başka yazarlar kitap üzerinde çalışmaya davet edilebilir. “Save & Exit” butonu ile çalışma kaydedilerek çıkış yapılabilir.

Resim 1. Story Jumper çalışma ekranı

Bubbl.us

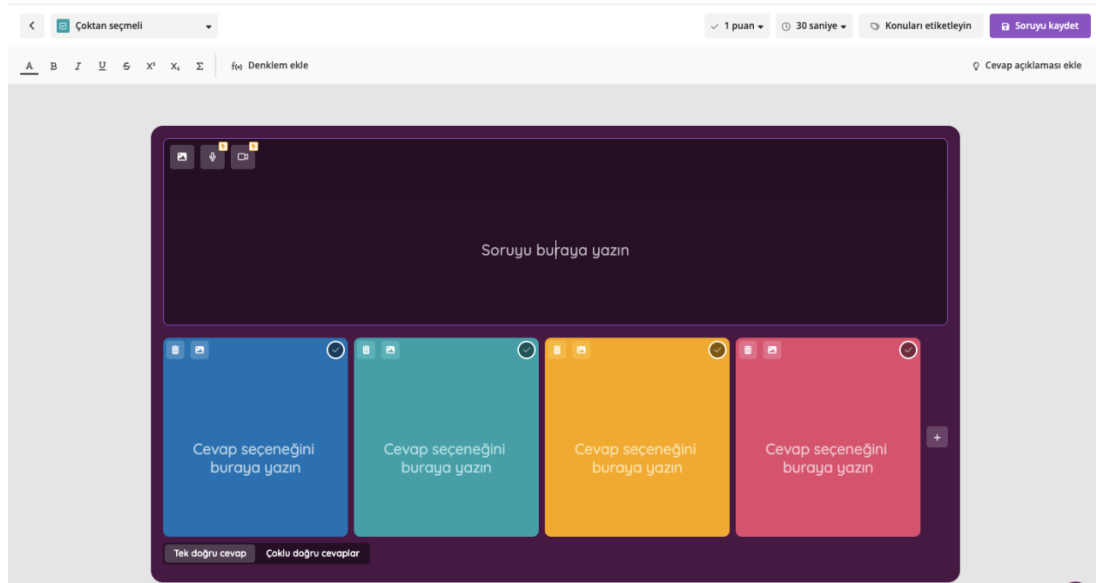
Bubbl.us kavram haritası oluşturulabilen bir uygulamadır. Ücretsiz planında kullanıcılara üç kavram haritası, görüntüyü dışa aktarma ve paylaşım seçenekleri sunmaktadır. “Register” butonuna tıklanarak bir bubbl.us hesabı oluşturulabilir. Uygulamaya giriş yapıldığında açılan “Mind Maps” sayfasında daha önce oluşturulan haritalar görülebilir. “Create” butonu ile Resim 2’deki ekran açılmaktadır, buradan yeni bir harita oluşturulabilir. **T** butonu ile metinle ilgili (renk, italik, kalınlık, paragraf, yazı puntosu vb.) işlemlere ulaşılabilir. **+** ile resim, bağlantı, formül, not, sembol eklenebilir. Ücretsiz planda bu işlemlere kullanım sınırı getirilmektedir. **☰** butonu ile kavram haritasının şekli ile ilgili işlemler yapılabilir. **✕** butonu ile silme işlemi gerçekleştirilebilir. **+** butonu ile kavram haritasının alt basamakları eklenebilir.

Resim 2. Bubbl.us çalışma ekranı

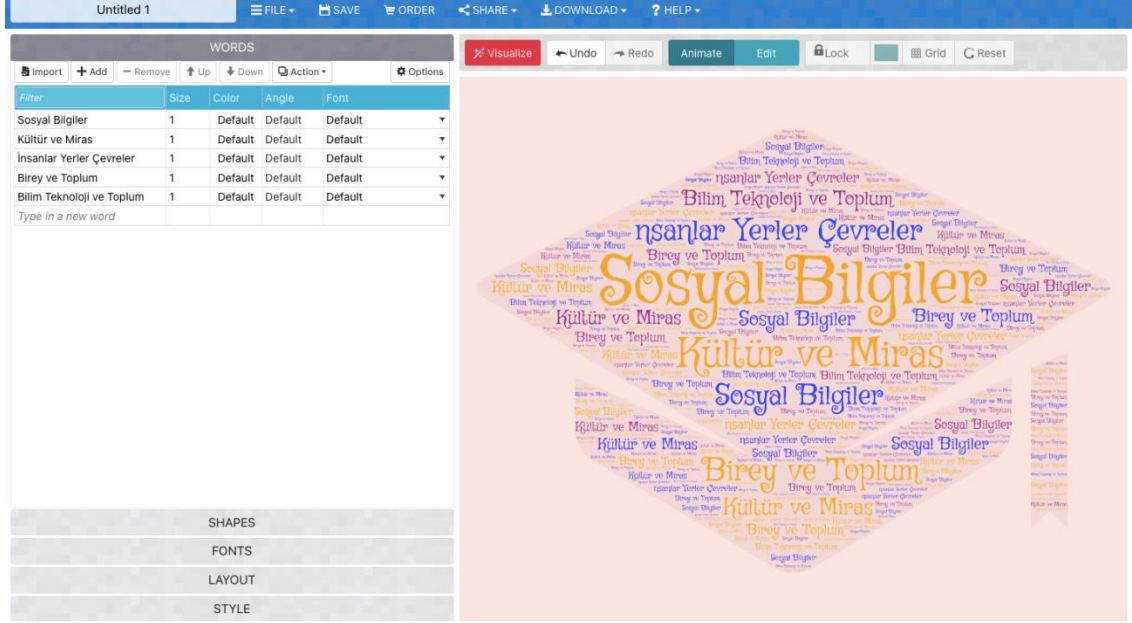
Quizizz

Quizizz çeşitli etkinlikler oluşturulabilecek, ölçme değerlendirme amacıyla kullanılacak bir uygulamadır. “Sign Up” butonu ile üye olunabilmektedir. Uygulamaya giriş yapıldıktan sonra çıkan ekranda “Keşfet” butonu ile şablonlara ve daha önce hazırlanmış sınavlara, “Benim Kütüphanem” butonu ile hazırlanılan çalışmalara, “Sınıflar” butonu ile oluşturulan sınıflara ulaşılabilir. Sınıf oluşturduktan sonra ya da “Öğrenci Ekle” butonu tıklandıktan sonra uygulama ekranında verilen bağlantı ve kod ile öğrenciler sınıfa katılabilir. “Oluştur” butonu ile slayt ve sınav oluşturulabilir. Resim 3’te “Oluştur, Sınav, Sıfırdan Oluştur, Çoktan Seçmeli” adımları takip edilerek açılan çalışma ekranı gösterilmektedir. Ekranın üst kısmındaki araç çubuğundan soru puanlama, soru süresi, soru tipi ayarlanabilir. Ücretsiz planda soru tiplerinde sınırlamalar getirilmektedir.

Resim 3. Quizizz çalışma ekranı

Resim 5. Wordart çalışma ekranı

Yukarıda literatürdeki çalışmalarda kullanılan Web 2.0 araçları arasından kullanımı ücretsiz olan ya da kullanıcılara ücretsiz plan sağlayan beş Web 2.0 aracı tanıtılmıştır. Bir sonraki bölümde ise bu Web 2.0 araçları ile hazırlanan sosyal bilgiler dersine yönelik etkinlik örnekleri yer almaktadır.

Örnek Etkinlikler

Çalışmanın bu bölümünde sosyal bilgiler dersine yönelik Web 2.0 araçlarıyla (Bubbl.us, Quizizz, Story Jumper, Wordwall) hazırlanan etkinlik örnekleri sunulmuştur.

Etkinlik 1

Etkinlik Adı	Enerji Kaynakları		
Sınıf Düzeyi	6	Öğrenme Alanı	Üretim, Dağıtım ve Tüketim
İlişkili Kazanım	SB.6.5.2. Kaynakların bilinçsizce tüketilmesinin canlı yaşamına etkilerini analiz eder.		
Kullanılacak yöntem-teknikler	Kavram Haritası, Soru-Cevap, Anlatım		
Kullanılacak Araç-Gereç ve Materyaller	Akıllı Tahta, Web 2.0 Araçları: Bubbl.us, Quizizz		
Süre	40 dk	Sınıf Mevcudu	20 öğrenci
SÜREÇ			

Giriş: Derse başlarken öğrencilere, “Gün içinde ısınma, yemek yapma, ulaşım gibi ihtiyaçlarımızı karşılarken bize bu ihtiyaçların ulaşmasını sağlayan enerji kaynakları neler olabilir? Örneğin, evden okula gelirken otobüs, okul servisi ya da araba gibi araçlar kullanıyoruz. Peki bu taşıtları çalıştırmak için hangi enerji kaynağını kullanıyoruz?” sorusunu yöneltiniz. Öğrencilerin cevaplarını aldıktan sonra yaşamımızı kolaylaştıran birçok enerji kaynağı olduğunu ifade ediniz. (5 dk)

Gelişme: Akıllı tahta üzerinden URL-1’deki kavram haritasını öğrencilere sununuz ve kavram haritası üzerinden enerji kaynaklarının yenilenebilir (tükenmeyen) ve yenilenemez (tükenbilir) enerji kaynakları olarak iki gruba ayrıldığını, taş kömürü, linyit, petrol ve doğalgazın tükenbilir kaynaklar olduğunu ve ülkemizde nerelerde çıkarıldığını, işlendiğini ve hangi alanlarda kullanıldığını anlatınız. Ardından bu kaynakların fosil enerji kaynakları olduğunu, yandıklarında karbondioksit açığa çıkararak hava kirliliğine neden olduğunu belirtiniz. Daha sonra yenilenebilir enerji kaynaklarını kavram haritasından yararlanarak anlatınız. Ardından öğrencilere doğal kaynakların sınırsız olmadığını, tükenebileceğini ve bu kaynakların sadece insanların değil dünyadaki bütün canlıların yaşam kaynağı olduğunu ifade ediniz. Su, toprak ve hava kirliliğinin ve doğal kaynakların bilinçsizce tüketilmesinin ne gibi sonuçlar ortaya çıkarabileceğini sınıfta tartışınız. (20 dk)

Değerlendirme: Ölçme değerlendirme aşamasında URL-2 üzerinden ilgili uygulamayı açınız ve uygulamanın ara yüzünü öğrencilere tanıtınız. Ardından öğrencilerinizle birlikte soruları cevaplayınız. Öğrencilerin öğrenmekte güçlük çektiği bir konu, sınırlı anlama ya da kavram yanlışlığı tespit ederseniz ilgili konuyu tekrar açıklayınız. (15 dk)

URL-1: <http://go.bubbl.us/de2ad4/6be2?/ENERJİ-KAYNAKLARI>

URL-2: https://quizizz.com/admin/quiz/6582207b871b5a2e85b18dfc/enerji-kaynaklar%C4%B1?source=quiz_share

Etkinlik 2

Etkinlik Adı	Vakıflar ve Amaçları		
Sınıf Düzeyi	7. Sınıf	Öğrenme Alanı	Üretim, Dağıtım ve Tüketim
İlişkili Kazanım	SB.7.5.3. Kurumların ve sivil toplum kuruluşlarının çalışmalarına ve sosyal yaşamdaki rollerine örnekler verir.		
Kullanılacak yöntem-teknikler	Soru-Cevap, Anlatım, Kavram Bulmacası		
Kullanılacak Araç-Gereç ve Materyaller	Akıllı Tahta, Bilgisayar, Web 2.0 Araçları: Story Jumper, Wordwall		
Süre	40 dk	Sınıf Mevcudu	20 öğrenci
Öneri	Etkinlik, bilgisayar laboratuvarı bulunmayan bir okulda bir öğrenci liderliğinde akıllı tahta kullanılarak gerçekleştirilebilir.		

SÜREÇ

Giriş: Derse başlarken öğrencilere, “İhtiyaç sahibi insanlara yardım etmek isteseniz nasıl bir yol izlersiniz?” sorusunu yöneltiniz. Öğrencilerin cevaplarını aldıktan sonra ihtiyacı olan insanlara çeşitli kurumlar aracılığıyla yardım edilebileceğini, bu kurumlar hakkında bilgileri olup olmadığını sorunuz. (5 dk)

Gelişme: Öğrencilerin cevaplarını dinledikten sonra devletimizle beraber birçok sivil toplum kuruluşunun da gönüllü yardım faaliyeti gerçekleştirdiğini, toplumsal yardımlaşmanın ve dayanışmanın geçmişten günümüze toplumumuzda çok önemli bir yeri olduğunu ifade ediniz. Ardından URL-1’de verilen bağlantı üzerinden kitabı açınız ve uygulamanın ara yüzünü öğrencilere tanıttınız. Daha sonra öğrencilere kitapta yer alan sivil toplum kuruluşları (Kızılay, Yeşilay, Darülaceze, TEMA) ile ilgili araştırma yapmalarını ve kitabı tamamlamalarını isteyiniz. Öğrencilerin cevaplarını kontrol ediniz, eksik ya da hatalı bir bilgi varsa düzeltiniz. Ardından öğrencilere “Günlük yaşamda, medyada veya okulda bu sivil toplum kuruluşlarının faaliyetlerine rastladınız mı? Örnek verir misiniz?” sorusunu yöneltiniz ve cevaplarını alınız. (25 dk)

Değerlendirme: Ölçme değerlendirme aşamasında URL-2 üzerinden konu ile ilgili bulmacanın yer aldığı uygulamayı açınız, uygulamanın ara yüzünü öğrencilerinize tanıttınız ve soruları cevaplamalarını isteyiniz. Öğrencilerin öğrenmekte güçlük çektiği bir konu, sınırlı anlama ya da kavram yanlışlığı tespit ederseniz ilgili konuyu tekrar açıklayınız. (10 dk)

URL-1: <https://www.storyjumper.com/book/read/167434381/VAKIFLAR-VE-FAALYETLER>

URL-2: <https://wordwall.net/tr/resource/65951321>

Sonuç ve Tartışma

Sosyal bilgiler dersinin eğitimde teknoloji kullanımı açısından önemli bir yeri vardır. Sosyal bilgiler teknoloji kavramıyla bire bir ilişkilendirilebilecek bir derstir (Yıldırım, Tanrıku ve Ablak, 2022). Nitekim Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı’nda da teknolojiye yönelik konulara önem verildiği görülmektedir. Programda, Türkiye Yeterlilikler Çerçevesinde dijital yetkinlikten bahsedilmektedir (Millî Eğitim Bakanlığı [MEB], 2023). Ayrıca programın özel amaçlarında “Bilim ve teknolojinin gelişim sürecini ve toplumsal yaşam üzerindeki etkilerini kavrayarak bilgi ve iletişim teknolojilerini bilinçli kullanmaları” maddesi yer almaktadır (MEB, 2023, s. 8). Bunun yanı sıra programda yer alan temel beceriler arasında dijital okuryazarlık becerisi de bulunmaktadır. Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programının Uygulanmasında Dikkat Edilecek Hususlar bölümünde ise dijital teknolojilerdeki gelişmelere bağlı olarak yeni durumlar ve beraberinde birtakım sorunlar ortaya çıktığından ve bu nedenle dijital vatandaşlık yeterliliklerini geliştirebilecek etkinliklere yer verilmesi gerektiğinden bahsedilmiştir. Programda “Bilim, Teknoloji ve Toplum” öğrenme alanı ve teknolojiyle ilgili kazanımlar da yer almaktadır (MEB, 2023). Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programında teknoloji konusuna verilen önemden hareketle Web 2.0 araçlarının sosyal bilgiler dersinde kullanılabilecek etkili bir materyal olduğunu söylemek mümkündür. Son yıllarda eğitim alanında kullanımı giderek önem kazanan Web 2.0 araçlarının sosyal bilgiler dersinde de kullanımı yaygınlaşmıştır. Çalışmada sosyal bilgiler dersinde öğretmenlere, öğretmen adaylarına ve araştırmacılara katkı sağlaması amacıyla Web 2.0 araçlarıyla etkinlik örnekleri sunulmuştur. Etkinliklerde kullanılan Web 2.0 araçları literatürdeki çalışmalarda kullanılan Web 2.0 araçları arasından seçilmiştir. Alan yazın incelendiğinde Web 2.0 araçlarının sosyal bilgiler dersinde kullanımının öğrencilerin akademik başarısına olumlu yönde etki ettiğini tespit eden çalışmaların (Almalı, 2020; Almalı ve Yeşiltaş, 2020; Ocak, 2022; Öztürk,

2022; Yılmaz, 2022; Sevigen 2022; Kantekin, 2023) yanı sıra Web 2.0 araçlarının kullanımının derse yönelik tutumu olumlu yönde etkilediğini belirten çalışmalara da rastlamak mümkündür (Almalı 2020; Almalı ve Yeşiltaş, 2020). Web 2.0 araçlarının sosyal bilgiler dersinde kullanımı sonucunda Öztürk (2022) öğrencilerin üstbilişsel farkındalık düzeylerinde artış olduğunu, Sevigen (2022) ise Web 2.0 araçlarının kullanımının dijital vatandaşlık düzeyine olumlu yönde etki ettiğini tespit etmiştir. Balçın (2023) araştırmasında sosyal bilgiler dersinde Web 2.0 araçlarının kullanımının öğrencilerin kariyer ve yetenek gelişimi öz-yeterliliklerine ve girişimcilik becerilerine olumlu yönde etki ettiği sonucuna ulaşmıştır. Ocak (2022) Web 2.0 animasyon araçlarının sosyal bilgiler dersinde kullanılmasının bilgilerin kalıcılığında etkili olduğu sonucuna ulaşmıştır. Ayrıca yapılan araştırmalarda sosyal bilgiler dersinde Web 2.0 araçlarının kullanımı ile ilgili olarak öğrenciler; derse ilgiyi ve motivasyonu artırdığı, dersi eğlenceli hâle getirdiği, öğrenmeyi kolaylaştırdığı, kalıcılığı sağladığı ve konuları pekiştirdiği yönünde görüş bildirmiş (Öztürk, 2022; Sevigen 2022; Utkugün, Yıldırım ve Şanlıoğlu, 2022; Yılmaz 2022; Kantekin, 2023), diğer derslerde de kullanılmasını istediklerini (Utkugün, Yıldırım ve Şanlıoğlu, 2022; Yılmaz, 2022) belirtmiştir. Bu bağlamda Web 2.0 araçları ile tasarlanan materyallere ve etkinliklere sosyal bilgiler dersinde ve diğer derslerde daha çok yer verilmesi, bu çalışmada ve alan yazındaki çalışmalarda hazırlanan etkinliklerin uygulanması ve geliştirilmesi önerilebilir.

Kaynakça:

- Adcock, L. & Bolick, C. (2011). Web 2.0 tools and the evolving pedagogy of teacher education. *Contemporary Issues in Technology and Teacher Education*, 11(2), 223-236.
- AlJeraisy, M. N., Mohammed, H., Fayyumi, A. & Alrashideh, W. (2015). Web 2.0 in education: the impact of discussion board on student performance and satisfaction. *TOJET: The Turkish Online Journal of Educational Technology*, 14(2), 247-258. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ11057329.pdf>
- Almalı, H. (2020). *Sosyal bilgiler eğitiminde coğrafya konularının web 2.0 teknolojileri kullanılarak öğretiminin öğrencilerin akademik başarı ve tutumlarına etkisi*. Yüksek Lisans Tezi, T.C. Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sivas.
- Almalı, H. & Yeşiltaş, E. (2020). Sosyal bilgiler eğitiminde coğrafya konularının web 2.0 teknolojileri kullanılarak öğretiminin öğrencilerin akademik başarı ve tutumlarına etkisi. *Türkiye Bilimsel Araştırmalar Dergisi*, 5(2), 165-182. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1405817>
- Altıok, S., Yükseltürk, E. & Üçgül, M. (2017). Web 2.0 eğitime yönelik gerçekleştirilen bilimsel bir etkinliğin değerlendirilmesi: Katılımcı görüşleri. *Journal of Instructional Technologies & Teacher Education* 6(1), 1-8. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/299152>
- Atalmış, S. & Şimşek, G. (2022). Sosyal bilgiler ve fen bilimleri öğretmenlerinin web 2.0 araçlarını kullanım yeterlilikleri. *Sosyal Bilgilerde Yenilikçi Araştırmalar Dergisi*, 5(1), 1-19. <https://doi.org/10.47503/jirss.1039178>
- Anderson, P. (2007). *What is Web 2.0? Ideas, Technologies and implications for education*. JISC Technology & Standards Watch. <https://21stcenturywalton.pbworks.com/f/What%20is%20Web%202.0.pdf>
- Balcı, F. (2023). *Sosyal bilgiler öğretmenlerinin dijital okuryazarlık yetkinliklerinin web 2.0 araçları kullanım durumuna etkisi*. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Balçın, K. & Çalışkan, H. (2021). Sosyal bilgiler dersinde kullanılan web 2.0 araçlarının ortaokul öğrencilerinin çevresel duyarlılıklarına etkisi. *Journal of Individual Differences in Education*, 3(2), 128-141. <https://doi.org/10.47157/jietp.975275>

- Balçın, K. (2023). *Sosyal bilgiler dersinde kullanılan web 2.0 araçlarının öğrencilerin kariyer ve yetenek gelişimi öz-yeterliklerine, girişimciliklerine ve akademik başarılarına etkisi*. Yüksek Lisans Tezi, T.C. Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.
- Bozkurt, A. (2013). Açık ve uzaktan öğretim: Web 2.0 ve sosyal ağların etkileri, akademik bilişim. Akgül, M., Çağlayan, U., Derman, E., Özgüt, A., Topakcı, M., Uyar, R., Oral, O., Akbunar, Ş., Kasalak, T.F., Sezgin, E., Yücel, F., Akar, H. & Ercan, U. (Ed.), XV. *Akademik bilişim konferansı bildirileri* (s. 649-654), İnternet Teknolojileri Derneği. https://ab.org.tr/ab13/kitap/AB2013_Bildiri_Kitap.pdf
- Can, B. & Usta, E. (2021). Web 2.0 destekli kavramsal karikatürün başarı ve tutuma etkisi. *Türk Akademik Yayınlar Dergisi (TAY Journal)*, 5(1), 51-69. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1864526>
- Constantinides, E. & Fountain, S. J. (2008). Web 2.0: Conceptual foundations and marketing issues [Special Issue]. *Journal of Direct, Data and Digital Marketing Practice*, 9(3), 231-244. <https://doi.org/10.1057/palgrave.dddmp.4350098>
- Çelik, T. (2020a). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının web 2.0 teknolojilerini alanlarına entegre etme sürecine ilişkin algıları. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(2), 875-915.
- Çelik, T. (2020b). Dijital çağda sosyal bilgiler öğretmeni yetiştirme: bir eylem araştırması. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 38, 211-229. <https://doi.org/10.30794/pausbed.541913>
- Çelik, T. (2021). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının web 2.0 uygulamalarıyla biçimlendirici değerlendirme deneyimlerinin incelenmesi. *Millî Eğitim*, 50(231), 173-198. <https://doi.org/10.37669/milliegitim.713075>
- Deperlioğlu, Ö., & Köse, U., (2010). Web 2.0 teknolojilerinin eğitim üzerindeki etkileri ve örnek bir öğrenme yaşantısı. M. Akgül, E. Derman, U. Çağlayan, A. Özgüt & T. Yılmaz (Ed.), *XII. Akademik bilişim konferansı bildirileri* (s. 437-442), İnternet Teknolojileri Derneği. <https://ab.org.tr/kitap/ab10.pdf>
- Diacopoulos, M. M. (2015). Untangling web 2.0: charting web 2.0 tools, the NCSS guidelines for effective use of technology and Bloom's taxonomy. *The Social Studies*, 106(4), 139-148. <https://doi.org/10.1080/00377996.2015.1015711>
- Elmas, R. & Geban, Ö. (2012). 21. Yüzyıl öğretmenleri için web 2.0 araçları. *International Online Journal of Educational Sciences*, 4(1), 243-254.
- Gürgil, F. (2019). Effects of using webquest and animation on academic achievement and retention in social studies education. *OPUS-International Journal of Society Researches*, 13(19), 728-749. <https://doi.org/10.26466/opus.596121>
- Heafner, T. (2004). Using technology to motivate students to learn social studies. *Contemporary Issues in Technology and Teacher Education*, 4(1), 42-53.
- Holcomb, L. B. & Beal, M.C. (2010). Capitalizing on web 2.0 in the social studies context. *TechTrends*, 54(4), 28-33. <http://dx.doi.org/10.1007/s11528-010-0417-0>
- Holcomb, L.B., Beal, M. C. & Robertson, A. (2009). Using web 2.0 to support learning in the social studies context. *Social Studies Research and Practice* 4(3), 44-55. <https://doi.org/10.1108/SSRP-03-2009-B0005>
- Holcomb, L. B., Beal, M.C. & Lee, J.K. (2011). Supersizing social studies through the use of web 2.0 technologies. *Social Studies Research and Practice*, 6(3), 120-129. <https://doi.org/10.1108/SSRP-03-2011-B0009>
- Horzum, M. B. (2010). Öğretmenlerin Web 2.0 araçlarından haberdarlığı, kullanım sıklıkları ve amaçlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 7(1), 603-634. <https://www.acarindex.com/dosyalar/makale/acarindex-1423936655.pdf>

- Kantekin, M. (2023). *6. Sınıf sosyal bilgiler dersinde kültürel miras konularının öğretiminde web 2.0 araçlarının kullanımı*. Doktora Tezi, Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir
- Keleş, H. (2019). *Sosyal bilgiler öğretmenlerinin teknopedagojik alan bilgisi yeterlilikleri ve web 2.0 teknolojileri hakkında görüşlerinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Aksaray Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Aksaray
- Kırımlı, H. & Demirezen, S. (2022). Sosyal bilgiler öğretmenlerinin web 2.0 teknolojilerine yönelik görüşleri. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (62), 527-558. <https://doi.org/10.21764/maeuefd.1024814>
- Koçyiğit, M. & Koçyiğit, A. (2018). Değişen ve gelişen dijital iletişim: yazılabilir web teknolojisi (web 2.0), V. Çakmak, S. Çavuş (Ed.), *Dijital kültür ve iletişim* içinde (s. 19-48). Konya: Literatürk Academia
- Mete, F. & Batıbay, E., F. (2019). Web 2.0 uygulamalarının Türkçe eğitiminde motivasyona etkisi: Kahoot örneği. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 7(4), 1029-1047. <https://doi.org/10.16916/aded.616756>
- Millî Eğitim Bakanlığı. (2023). *Sosyal bilgiler dersi öğretim programı (İlkokul ve ortaokul 4, 5, 6 ve 7. Sınıflar)*. Ankara. <https://mufredat.meb.gov.tr/ProgramDetay.aspx?PID=1264>
- O'Reilly (2005). What is web 2.0: design patterns and business models for the next generation of software, 09/30/2005. <https://www.oreilly.com/pub/a/web2/archive/what-is-web-20.html>
- Ocak, Y. (2022). *Sosyal bilgiler öğretiminde web 2.0 animasyon araçları kullanımının akademik başarıya ve bilgilerin kalıcılığına etkisi*, Yüksek Lisans Tezi, T.C. Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul
- Öztürk, A. (2022). *Sosyal Bilgiler öğretiminde web 2.0 araçlarının kullanılmasının ortaokul öğrencilerinin üstbilişsel farkındalık düzeyleri ve akademik başarılarına etkisi*. Yüksek Lisans Tezi, T.C. Akdeniz Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Antalya
- Sevigen, M. (2022). *Sosyal bilgiler dersi öğretiminde web 2.0 araçlarının kullanılmasının öğrencilerin dijital vatandaşlık düzeyine, akademik başarısına ve ders tutumuna etkisi*. Yüksek Lisans Tezi, T.C. Ondokuz Mayıs Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Samsun
- Tünkler, V. (2021). Web 2.0 araçlarıyla grafik materyalleri deneyimlemek: sosyal bilgiler öğretmen adaylarının görüşleri. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 53, 234-260. <https://doi.org/10.9779/pauefd.795619>
- Uça Güneş, E. P. (2016). Toplumsal değişim, teknoloji ve eğitim ilişkisinde sosyal ağların yeri. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi* 2(2), 191-206. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/401922>
- Utkugün, C., Yıldırım, R. & Şanlıoğlu, S. (2022). Ortaokul 7. sınıf öğrencilerinin web 2.0 araçları kullanılarak yapılan sosyal bilgiler derslerine yönelik görüşleri, E. Bay (Ed.) *Eğitim bilimlerinde uluslararası araştırmalar-II* içinde (s. 240-257). Ankara: Serüven Yayınevi
- Yıldırım, Ö., Tanrıkulu, C. & Ablak, S. (2022). Uzaktan eğitim sürecinde sosyal bilgiler öğretmenlerinin web 2.0 araçlarının kullanımına ilişkin görüşleri. *Cumhuriyet International Journal of Education*, 11(1), 817-829. <https://dx.doi.org/10.30703/cije.1165807>
- Yılmaz, İ. (2022). *Sosyal bilgiler öğretiminde web 2.0 araçlarının kullanımının akademik başarı ve derse yönelik tutuma etkisinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, T.C. Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyonkarahisar